

ZAUPANJE.

»Zaupanje je stava na prihodnost,
odvisna od dejanj drugih.«

Piotr Sztompka

SPOROČILO ZA MEDIJE

Z raziskavo #Novanormalnost spremljamo ključne indikatorje odziva javnosti na ukrepe in doživljanje vsakodnevnega življenja v novih razmerah. Podatki so dostopni javno. Raziskave #Novanormalnost ne financira nobeno podjetje, posameznik ali organizacija.

ZAUPANJE JAVNOSTI KOT EDEN KLJUČNIH POGOJEV ZA USPEŠEN NADZOR NAD EPIDEMIJO

Dr. William H. Foege, zdravnik in epidemiolog, znan po svojih globalnih prispevkih k zdravju, ki so konec sedemdesetih let privedli do izkoreninjenja črnih koz v svetu, je kot eno od štirih ključnih spoznanj iz tega obdobja navedel pomen **transparentnosti podatkov in zaupanja javnosti**. »Za izvedbo ustreznega nadzora in sledenja stikov mora obstajati visok nivo zaupanja med izvajalci programa in javnostjo – nivo zaupanja, ki danes ne obstaja,« je zapisal v nedavno objavljenem zapisu *Kaj nas lahko črne koze naučijo o tem, kako smo upravljali s COVID-19?* (30.7.2020, WEF.) »Med pandemijo se je izgubilo veliko zaupanja, tudi v politike in predstavnike zdravstva, ki so se pri tem iz javnih uslužbencev spremenili v zasebne. Nujno je, da spet vzpostavimo zaupanje v javni zdravstveni sistem in prizadevanja za obvladovanje epidemije. To lahko naredimo tudi tako, da vključimo ljudi, ki jim javnost že zaupa.« V zadnji meritvi smo izmerili zaupanje v ključne predstavnike politike in stroke.

METODOLOGIJA IZVEDBE

- V meritve smo vključili **19 predstavnikov vlade in stroke, ki pogosteje nastopajo v javnosti**, v zvezi s pojasnili o širjenju virusa in ukrepih za zaježitev širjenja. Seznam je bil pripravljen na osnovi pregleda novinarskih zapisov na spletnem portalu RTV MMC, ki so poročali z novinarskih konferenc ter s tem povezanih prispevkov v zadnjih dveh mesecih pred prvo meritvijo (3.-5. oktober 2020).
- Meritev smo izvedli po **standardnem modelu, s katerim že od leta 2012 spremljamo zaupanje v institucije in poklice** v okviru raziskave Ogledalo Slovenije. Zaupanje se meri na štiristopenjski lestvici, od »sploh ne zaupam« in »bolj ne zaupam« do »bolj zaupam« in »zelo zaupam«. Peti možni odgovor je »ne poznam / ne morem oceniti«.
- **Stopnjo zaupanja** dobimo s preprostim izračunom razlike med prvima in drugima dvema odgovoroma, pri čemer ne upoštevamo deleža odgovorov »ne poznam / ne morem oceniti« (torej je osnova za izračun stopnje zaupanje delež vseh, ki so ocenjevali stopnjo zaupanja). **Positivna stopnja zaupanja pomeni, da je bil delež pozitivnih odgovorov (»bolj zaupam« in »zelo zaupam«) višji, in obratno.** Če bi vsi odgovorili, da nekomu zelo zaupajo, bi bila stopnja 100, če bi vsi odgovorili, da nekomu sploh ne zaupajo, pa -100.

- **Vprašanje se je glasilo** takole: »V zvezi s širjenjem virusa, priporočili in ukrepi za (samo)zaščito, se v javnosti oglašajo več politikov in predstavnikov stroke... V kolikšni meri zaupate posameznim med njimi?«
- **Ob imenu je bila prikazana fotografija osebe v značilnem okolju**, večinoma iz medijskih nastopov. Anketirancem so se osebe prikazovale **v naključnem vrstnem redu**, v dveh sklopih: v prvem sklopu so bile osebe, ki nastopajo zelo pogosto, v drugem tiste, ki nastopajo manj pogosto.
- Osebnosti so razvrščene glede na izračunano stopnjo zaupanja.
- **12% anketiranih ne zaupa niti enemu od navedenih**, to je za tri odstotne točke manj kot v prvi meritvi.

	zelo zaupam	bolj zaupam	bolj ne zaupam	sploh ne zaupam	ne poznam / ne morem oceniti	stopnja zaupanja	RAZLIKA 3.-5. okt.
Mateja Logar, infektologinja	32%	42%	9%	9%	8%	61	+16
Aleš Rozman, direktor Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik	34%	36%	9%	8%	14%	61	+8
Mario Fafangel, Predstojnik Centra za nalezljive bolezni na NIJZ	23%	40%	11%	8%	17%	52	+22
Alojz Ihan, mikrobiolog in imunolog	21%	36%	11%	8%	24%	51	+3
Tatjana Lejko Zupanc, predstojnica infektivne klinike v UKC Ljubljana	26%	39%	13%	11%	10%	46	+12
Vojko Flis, Strokovni direktor UKC Maribor	15%	39%	12%	9%	26%	44	+19
Miroslav Petrovec, predstojnik Inštituta za mikrobiologijo	16%	34%	12%	7%	31%	44	+11
Metoda Dodič Fikfak, predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela	10%	33%	16%	8%	32%	28	+6
Janez Poklukar, Generalni direktor UKC Ljubljana	14%	36%	17%	11%	22%	27	+20
Bojana Beović, infektologinja, UKC Ljubljana	25%	35%	16%	19%	5%	27	+19
Nuška Čakš Jagr, NIJZ	5%	25%	20%	15%	36%	-8	+9
Tomaž Gantar, minister za zdravje	9%	34%	32%	20%	5%	-9	+11
Mojca Prelesnik, Informacijska pooblaščenka	6%	24%	24%	13%	34%	-11	+4
Tina Bregant, državna sekretarka na MZ	6%	30%	24%	23%	17%	-12	+4
Milan Krek, direktor NIJZ	10%	24%	30%	31%	5%	-29	+11
Jelko Kacin, vladni govorec	7%	24%	27%	38%	3%	-35	+11
Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport	3%	24%	38%	27%	7%	-41	+3
Janez Janša, predsednik vlade RS	9%	15%	22%	51%	2%	-50	-2
Aleš Hojs, notranji minister	8%	12%	26%	49%	6%	-59	-1

PRIMERJAVE

V tokratni meritvi je skoraj vsem govorcem epidemije stopnja zaupanja zrasla, nekaterim občutneje. precej očitno je imel razmah epidemije od začetka oktobra do danes, večinoma pozitiven vpliv na zaupanje, predvsem do predstavnikov stroke, v manjši meri pa na funkcionarje. **Precej se je povečala tudi prepoznavnost posameznih govorcev, ki so bili v začetku oktobra manj prepoznavni.** Predstojnik Centra za nalezljive bolezni na NIJZ **Mario Fafangel beleži najvišjo rast stopnje prepoznavnosti**, prepoznavnost je opazno višja tudi pri direktorjih UKC Ljubljana in UKC Maribor, Janezu Poklukarju in Vojku Flisu, ter državni sekretarki Tini Bregant.

Prvi trije omenjeni so zabeležili tudi najvišjo rast stopnje zaupanja v tem obdobju, podobno visoko rast beleži tudi vodja svetovalne skupine vlade Bojana Beović. Glede na rast zaupanja jim sledi infektologinja Mateja Logar, ki se je s to rastjo povzpela na vrh govorcev epidemije glede na zaupanje, kjer se je pridružila direktorju Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik Alešu Rozmanu.

Dvomestno rast stopnje zaupanja beleži še pet govorcev epidemije, a te med seboj loči zelo različna stopnja zaupanja: **Tatjana Lejko Zupanc, predstojnica infekcijske klinike v UKC Ljubljana, ter Miroslav Petrovec, predstojnik Inštituta za mikrobiologijo, ostajata visoko na lestvici zaupanja**, ostali trije pa ostajajo v območju negativne stopnje zaupanja, to so minister Tomaž Gantar, direktor NIJZ Milan Krek ter vladni govorec Jelko Kacin.

Drugi govorcev beležijo nižjo stopnjo rasti. Dva med njimi sta zabeležila približno enak rezultat kot v začetku oktobra, to sta **predsednik vlade Janez Janša, ter notranji minister Aleš Hojs**, ki tudi zaključujeta lestvico govorcev epidemije, glede na stopnjo zaupanja. Predsedniku vlade v tem oziru bolj zaupa 24% vprašanih (9% zelo), 22% bolj ne, več kot polovica vprašanih (51%) pa sploh ne.

Stopnja zaupanja najvišje uvrščenih je primerljiva s stopnjo zaupanja v zdravstveni sistem na vrhuncu epidemije aprila letos (55). Najvišjo stopnjo zaupanja v Sloveniji tradicionalno uživajo gasilci (88) in medicinske sestre (77), sledijo znanstveniki (61) in zdravniki (56) (Ogledalo Slovenija, junij 2020).

###

Uporabljeni viri

About Bill Foege. <https://www.sph.emory.edu/departments/gh/fellows/foege/bill-foege/index.html>

What can smallpox teach us about how we've managed COVID-19?

<https://www.weforum.org/agenda/2020/07/what-can-smallpox-teach-us-about-how-we-ve-managed-covid-19/>

###

Dostop do podatkov

Osnovni podatki za celotno obdobje raziskave so dostopni na povezavi:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1b9rBaWS9Y8mceQljQ7xr_ClBcxD6RryGlkWQJwVCx9g/edit#gid=2060053169

Povzetki meritev, grafični prikazi in vsa pretekla sporočila za javnost so na voljo na povezavi:

<https://www.valicon.net/sl/novanormalnost/>

###

Navajanje vira

Pri navajanju vira prosim navedite (priporočena oblika navajanja vira):

»Vir: Raziskava #Novanormalnost, 27. – 29. november 2020, n=539; Valicon.«

###

Metodološki podatki

Raziskava se izvaja v okviru spletnega panela anketirancev Jazvem.si. Spletni panel Jazvem.si je največji spletni panel anketirancev v Sloveniji. Rezultati so reprezentativni za slovensko spletno populacijo od 18 do 75 let, po spolu, starosti, izobrazbi in regiji na ravni tipa naselja.

###

O družbi Valicon

Valicon vodilna družba za javnomnenjske in trženjske raziskave in svetovanje v Sloveniji, ustanovljena leta 1996. Ustanovitelja in vodilni osebi v podjetju sta člana združenja ESOMAR.

###

Več informacij

Valicon d.o.o., Kopitarjeva 2, Ljubljana

T. 01/ 420 49 00, 041/ 791 908 (Andraž Zorko, partner)

E. pr@valicon.net

W. www.valicon.net

TW. @valicongroup
